

Book review

Приказ књиге

Received: February 11, 2022
Corrected: February 12, 2022
Accepted: February 15, 2022

Примљено: 11. фебруара 2022.
Исправљено: 12. фебруара 2022.
Прихваћено: 15. фебруара 2022

РУСКО КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ У СРБИЈИ

Миљинчић, М. (редактор), (2020). Русское культурное наследие в Сербии (Руско културно наслеђе у Србији). Центр Русског географическог обшества в Сербии. Белград, стр. 1- 334.

Др Мирољуб Миљинчић, професор Географског факултета Универзитета у Београду и руководиоца Центра Руског географског друштва у Србији од његовог оснивања пре шест година, ради на унапређењу научне сарадње између руских и српских географа. Под његовим руководством и уредништвом је издата занимљива и несвакидашња књига - својеврсни лексикон монографског карактера о руском културном наслеђу у Србији. На реализацији овог пројекта наведено је преко 150 сарадника и истраживача, а одреднице је потписао 71 аутор из различитих универзитетских центара и института, архива и музеја, образовних установа, Српске православне цркве и Војске Републике Србије.

Књига представља не само збирку знања о споменицима руске материјалне и духовне културе у Србији, него и израз духовног сродства, заједничких идеала, сарадње у миру и савезништва у ратовима српског и руског народа кроз векове. Она заслужује посебну пажњу не само као актуелни извор знања, него као израз одређеног стања свести и односа српског народа према руском народу и култури. Она сведочи да српски народ никад не заборавља пријатеље, савезнике и браћу по оружју у ослободилачким ратовима. Књига која нам је одавно била потребна, представља пионирско али велико дело, не само по обиму (334 стране) него и по садржају (359 лексикографских одредница и 58 фотографија у боји). На крају је наведен списак литературе од 320 одредница и око 32 извора података. Књига је технички опремљена врло добро. Илустрована је квалитетним фотографијама, које су груписане у два фотоархива.

Књига професора др Мирољуба Миљинчића и његових сарадника је својеврсни лексикон који даје добар преглед свега онога што представља руско културно наслеђе у Србији. У њој је извршена инвентаризација и описано време и место настанка, симболика и значај сваког објекта. У њој нема много теоретизирања, изузев предговора који је написао сам Мирољуб Миљинчић, где се говори о настанку књиге од идеје до реализације, и о значају и суштини руског културног наслеђа у Србији. У контексту књиге провејава мисао да је Србија у тешким и ризикантним борбама за слободу и уједињење српских и јужнословенских зема-

ља, у Русији имала искреног пријатеља. С друге стране, и руски народ се могао уверити у доба грађанског рата и у Другом светском рату па и касније, да у Србији има поузданог пријатеља. Књига о којој је овде реч, представља целовито и систематично дело, у којем су сабрана и презентована на једном месту неопходна знања о споменицима руског културног наслеђа која су важна како за српско историјско памћење, тако и за руске посетиоце, туристе, дипломате, духовнике, истраживаче и друге људе које интересује руско културно наслеђе и његова симболика. У књизи су представљени не само споменици руске културе од прворазредног значаја, него и они мање познати или готово непознати, већ по мало заборављени или потиснути у други план.

Најбољу карактеристику лексикографског дела дају критеријуми избора лексикографских јединица и њиховог узајамног поретка. Део сабраног материјала, припремљен за издање „Руско културно наслеђе у Србији“, садржи 349 лексикографских јединица: „Нематеријално културно наслеђе“ (40 лексикографских јединица), „Материјално културно наслеђе“ (109) и „Људи“ (200). Одреднице сваког дела овог лексикона наведене су алфаветским редоследом. Појмови повезани с материјалним и нематеријалним наслеђем, размотрени су у тематским одредницама, а људи - у биографским јединицама. У истраживању и опису појмова акценат је стављен на материјалне појаве, догађаје и процесе на територији Србије.

У предговору уредник др Мирољуб Милинчић наводи да је и сам био изненађен бројем различитих објеката и споменика руског културног наслеђа у Србији о којима су знања била површна и несистематична, те закључује да се у наредном издању може очекивати шири списак које ће премашити 1000 лексикографских јединица, а неке већ постојеће ће бити допуњене и продубљене. Нови резултати истраживања ће само допунити и потврдити чињеницу да руско-српске везе трају непрекидно од средњег века до данас. Уредник најављује проширена и продубљена истраживања дате теме у региону западног Балкана. Постоји могућност остваривања сличног пројекта у Републици Српској у Босни Херцеговини, Црној Гори и Северној Македонији.

Ова књига представља систематизована знања која бацају ново светло на значење и симболику руског културног наслеђа у Србији. С обзиром на богатство презентоване грађе, несумњиво је да имамо пред собом капитално дело, необично темељно организовано, корисно и потребно. Могу га користити како туристи тако и наставници у школама и сви они који имају посебног интереса за историјске и културне везе српског и руског народа. Књига "Руско културно наслеђе у Србији" под редакцијом др Мирољуба Милинчића, демонстрира моћ руске културе и цивилизације, чији зраци већ више од два века обасјавају и балканске земље и остављају свој печат у културном пејзажу. Стога ово дело представља несумњив допринос културној географији Србије. Духовно и материјално културно наслеђе о којем је реч у овој књизи, може имати непроцењиво важну улогу у васпитању патриотизма и формирање брижљивог односа према традицијама младих нараштаја руског и српског народа. Оно може бити валоризовано и као ресурс сазнајног културног туризма, који у Србији добија све већи значај.

На традиционалном XII међународном литерарном форуму „Златни витез“, који је одржан 15. октобра 2021. године у просторијама Фонда за изучавање наслеђа Столпина у Москви, Центар Руског географског друштва у Србији је награђен за

истраживачки и издавачki рад на тему Руско културно наслеђе у Србији, односно ова књига је награђена у номинацији „Историја словенских народа“.

Уреднику и издавачу можемо пожелети нова издања са већим бројем одредница, већим обимом, дубљим и свестранијим анализама. Ако се на крају после свега могу изрећи и неке препоруке за нека нова издања, како би се читаоцима олакшало сналажење у овој иначе садржајној и систематичној књизи, онда би то било више картографских прилога, навођење литературе испод сваке одреднице, и географски и именски регистар на крају књиге. У целини, ова књига попуњава једну велику празнину у стручној литератури. Она се појављује управо када су српско-руски односи у успону у различитим сферама, и подсећа на споменике као симболе духовне, религијске и цивилизацијске блискости српског и руског народа кроз векове.

Мирко Грчић